

Verksamhetsberättelse 2022

Verksamheten 2022 inom LNF påverkades i början av året fortfarande av Covid 19-pandemin, men under våren kunde vi återgå till normal verksamhet. Ett betydande antal skrivelser har i vanlig omfattning avfattats.

Programbladets båda utgåvor var välfyllda. Relationerna och samarbetet med Lerums kommun fungerar väl, även om LNF i många frågor företräder kritiska ståndpunkter och anser att kommunens natur- och miljöarbete är otillräckligt och leder fel.

LNF uppfattas som den ledande företrädaren för natur- och miljöfrågor i Lerums kommun. Vid årsskiftet 2022/2023 var antalet medlemmar 1581 enligt riksföreningens medlemsregister.

Styrelsen bestod efter 25 april 2022 av Catharina Pettersson (ordf.), Stefan Larsson (vice ordf.), Lars Hulten (kassör), Bo Nilsson (sekr.), Lars-Erik Karlsson, Bertil Svensson, Anette Heijnesson Hulten, Håkan Jernehov, Ingrid Grange, Lena Jernehov och Mikael Sundström. Suppleanter: Ingrid Ritola, Kennet Lundin, Erika Tyrberg, Kjell Hansson, Pia Hansen och Tommy Aronsson.

Olov Halmstrand avled i februari. Han var LNF:s ordförande i 26 år, från 1996 till senhösten 2021. Minnesord publicerades i GP och i Lerums Tidning samt på <https://lerum.naturskyddsforeningen.se/ordforande-har-ordet/>.

Styrelsen höll 11 protokollförda sammanträden under 2022, under våren digitalt över zoom. Några gruppmöten har även hållits.

Arbetsgrupper.

För att effektivt ta tillvara styrelsens och övriga aktiva medlemmars kunskaper och intressen har arbetet varit organiserat i grupper eller intresseinriktningar. Grupperna fungerar oftast informellt med hjälp av e-post och rapporterar genom kontaktpersoner till styrelsen. Under 2022 har det funnits grupper för följande aktiviteter: Program, Utbildning, Plan, Handla miljövänligt, Landskap, Skog, Botanik, Fåglar, Sjöar och vattendrag, Amfibieskydd, Hemsidan och Facebook samt Natursnokarna. LNF saknar särskild arbetsgrupp för klimatet. Klimatperspektivet är viktigt när vi ger remissvar och i föreningens

påverkansarbete vilket innebär att klimatfrågan är en del av de övriga arbetsgruppernas verksamhet.

Under våren medverkade LNF i Hans Falklinds utställning med foton från Säveåns dalgång i Dergårdsgalleriet. LNF höll tre föredrag i anslutning till utställningen: om fågellivet, om vattenmiljön och fiskarna samt om trollsländor.

Inför valet 11 september ställde LNF frågor till samtliga partier som var representerade i kommunfullmäktige. Frågorna var öppna och efterfrågade konkreta förslag för att bromsa klimatförändringen, bevara biologisk mångfald samt för att säkerställa hållbart skogsbruk i kommunen. Alla partier utom Sverigedemokraterna lämnade svar och dessa redovisades i hästprogrammet som publicerades före valet i början av september. Lerums Tidning gjorde ett reportage med resultat från LNF:s undersökning.

Årsmötet ägde rum 25 april. För att kunna ha ett normalt årsmöte hade det flyttats fram en månad som en försiktighetsåtgärd med hänsyn till covid-19.

Representation.

Någon ersättare till Olov Halmstrand som representant för LNF i styrelsen för Naturskyddsföreningen i Bohuslän har ännu inte utsetts. Stefan Larsson medverkade i Säveåns Vattenråd.

Representanter för LNF brukar träffa kommunledningen två gånger varje år. Under 2022 hölls bara ett möte, den 2 november. Vid mötet diskuterades bland annat kommunens arbete med skogsfrågor respektive energifrågor samt naturvård och jordbruk.

Information.

Extern information sker kontinuerligt via LNF:s hemsida och Facebook. Vid några tillfällen har LNF uppmärksammats i media och redovisat synpunkter i insändare. Intern information till alla fullbetalande medlemmar sker i två programblad per år. Kortfattad intern information om LNF:s verksamhet har skickats med e-post till intresserade medlemmar vid några tillfällen.

Information kommer fortsättningsvis att skickas till de som lämnat e-postadress till medlemsregistret. Den som därutöver vill ha information meddelar nilssobo@gmail.com.

Program och programverksamhet

Alla fullbetalande medlemmar fick innehållsrika vår- och hästprogramblad i slutet av februari respektive i mitten av september. Mer än 80% av upplagan delades ut av medlemmar medan övrigt sändes med post. Hela det aktuella programbladet finns även digitalt på hemsidan.

Som följd av pandemin har antalet genomförda aktiviteter varit något mindre än tidigare år. Det som har genomförts har huvudsakligen varit utomhus i mindre grupper.

Utbildning

Utbildning är inslag i många andra aktiviteter.

Plan- och miljöfrågor

Under året har LNF sänt eller medverkat i ca 10 skrivelser med synpunkter i natur- miljö- och planärenden till i första hand Lerums kommun, men även till Länsstyrelsen, Mark- och miljödomstolen och Trafikverket. Viktigare, mer utförliga skrivelser finns på LNF:s hemsida

<https://lerum.naturskyddsforeningen.se/>.

LNF är remissinstans till kommunen i planärenden. Lerums kommun har de senaste åren växt med ca 2% om året, vilket medför rätt stor aktivitet ifråga om byggande i mindre omfattning och nya planer. LNF har under 2022 bland annat yttrat sig över avgränsningssamråd för vattenverksamhet Stora Stamsjön och Öxsjön samt över plan för bostäder i Brännabbens skogsbacke och i Sundet, Norsesund. LNF har även för andra gången överklagat kommunens strandskyddsdispens och förhandsbesked för ett kallbadhus i Aspen. Det största ärendet under 2021-2022 var förslaget till ny översiktsplan för kommunen, ÖP21, där LNF lämnade ett kritiskt remissvar även på granskningshandlingen 2022.

Till större miljöfrågor som diskuterats inom LNF under 2022 hör kommunens skogsskötsel. Mycket tid har lagts på planering av uppförande av fågeltorn i Hjällsnäsviken.

Handla miljövänligt

Under 2022 genomfördes butiksundersökningar i sju matvarubutiker i Lerum, Floda och Gråbo. Fokus var på utvalda ekologiska varor. Undersökning genomfördes vid två tillfällen, i maj och september. Resultat redovisades i höstens programblad, på hemsidan samt låg till grund för två insändare i Lerums tidning.

Landskap

Sedan 1960-talet har LNF arbetat för att bibehålla de blomsterrika ängarna ner mot Stensjön. Grovjobbet för att bibehålla den biologiska mångfalden i området görs av en grupp betande highland-kor från Stensjöås. Det som inte korna äter tar vi bort under våra arbetsdagar samtidigt som vi njuter av naturen och de vackra omgivningarna. I år har vi haft fyra arbetsdagar, varav en fick ställas in på grund av älgjakt i området. Under arbetsdagarna röjdes området på nytillkomna buskar och sly. Men även de senaste årens snabbt tätande bestånd av örnbräken hotar nu ängsfloran. Ormbunkar äts inte av djuren varför vi sedan tre år röjer dem med lie. Kom gärna med och hjälp till med detta viktiga och roliga arbete för den biologiska mångfalden.

Skog

LNF går löpande igenom avverkningsanmälningar och har delat upp arbetet i olika ansvarsområden mellan flera styrelsemedlemmar. Vi har bland annat inventerat ett fint område av naturskogskaraktär intill elljusspåret i Gråbo som kommunen planerar att avverka. Synpunkter har skickats till kommunen och vi har även försökt skapa opinion och större förståelse för skogen genom en kampanj med banderoller, informationsskyltar och insändare i Lerums Tidning.

LNF har även granskat Lerums skogsstrategi och lämnat synpunkter, förbättringsförslag och skrivit insändare i Lerums Tidning. Vidare arbete har varit att granska skogsbruksplanen och följa upp de åtgärder som görs. I november hade vi möte med politikerna om kommunens skogar och dess framtid.

Risvedengruppen har under året fortsatt sitt arbete med att försöka skydda kvarvarande gammelskog. I Risvedengruppen ingår Naturskyddsföreningens kretsar i Ale, Alingsås och Lerum. LNF representeras av Bertil Svensson, Hasse Österman och Tommy Aronsson.

På LNF:s Facebooksida ges löpande information om skogsfrågor, exempelvis föreläsningar under "hyggesfria veckan" och artiklar.

Botanik

Botanikgruppen har genomfört 5 välbesökta vår- och sommarvandringar med inventeringar av områden som vi besöker med jämna mellanrum. Vandringen den 6 juni fick tyvärr ställas in på grund av kraftigt regn. Coronapandemins tillbakagång har gjort att vi kunnat genomföra botanikvandringar. Vi har besökt Tollerød - Brännabben, Näs - Håvared, Floda - Viebo, Floda - Skallsjö Ängar och Bergum - Högsjön med rikt blommande klockgentiana.

I programmet ingår också en heldagsutflykt utanför kommunens gränser. 2022 gick färden den 26 juni till naturreservaten Skultorp - Nohlmarken och Fåglavik - Ranahult. Bland annat noterades i Nohlmarken: färgkulla, skatnäva, skogsnycklar, kärrknipprot, stallört, oxtunga, kärrfibbla, näbbstarr m m. I Ranahult: jungfrulin, späd ögontröst, slättergubbe, grönvit nattviol, slätterfibbla, luddlosta mm.

För mer information om Botanikgruppens aktiviteter, besök LNF:s hemsida - Grupper - Botanikgrupp. Där finner man bland annat våra planerade botanikvandringar och heldagsutflykten. Noteringar av vad vi sett finns även där. Sök här för noteringarna:

<https://lerum.naturskyddsforeningen.se/test-3-bildtabell/>

och för foton:

<https://lerum.naturskyddsforeningen.se/foton-och-rapporter-fran-botanikvandringar/>.

Fågelgruppen

Utomhusaktiviteterna har efter pandemiåren kunnat hållas med en del restriktioner. Bland aktiviteterna under 2022 kan nämnas deltagande i den årliga nationella sjöfågelräkningen, där vi räknade fåglar i sjösystemet från Antens utlopp till Aspen för 54:de året.

Några organiserade utflykter har gjorts, bland annat vårfågelvandring vid Sjövik och en hästutflykt till Mjörn vid Sjövik. Den traditionella cykelturen utefter gamla banvallen vid Stannum genomfördes och sträckfågelmorgon vid Hjällsnäs (modellflygplatsen) gjordes i år för 37:e gången. Fågelskådningens dag firades i maj vid Stålebo våtmarker, och Naturnatta gick vid Vite Mosse med gott om spelande nattskärror.

Vi har deltagit i "projekt Lom" där storlom har inventerats i Uspen, Tvärsjön, Sturven och Stora Stamsjön. Även smålom har inventerats i några tjärnar. Häckningar av tornfalk och pilgrimsfalk samt fiskgjuse har följts regelbundet under året.

Vi har tillverkat ett 50-tal småfågelholkar. Rensning och komplettering av holkar har skett bland annat i Sävåns naturreservat och i Lerådalens naturreservat. Matning av skogsmesar genomfördes i närheten av Riddarstensspåret. Någon matning av sjöfågel har inte skett p g a den milda vintern.

Vi har haft fyra inomhusträffar med bildvisningar samt trevlig samvaro. Dammarna i Stålebodalen, Lergraven samt Bengts damm har även 2022 varit ett eldorado för fåglar och lockat till många besök.

Under hösten har LNF undersökt möjligheten att uppföra ett fågeltorn i den sydvästra delen av Hjällsnäsviken. Kommunen har beviljat vår ansökan om strandskyddsdispens, ett beslut som godkänts av Länsstyrelsen. Arbetet med projektet fortsätter under 2023.

LNF har haft möte med ansvariga inom Lerums kommun om möjligheten att förbättra förutsättningarna för häckande backsvalor i Gråbo grusgrop. Då den föreslagna förbättringen ligger utanför planerad vattentäkt ser kommunen inga hinder för fortsatta förberedelser. Målsättningen är att åtgärden skall vara på plats till häckningssäsongen 2023.

Sjöar och vattendrag

LNF har under året varit aktiva i ett antal ärenden som gäller Sävån och dess vattensystem. Ett forum där vi medverkar är Sävåns Vattenråd som bildats som en följd av EU:s Vattendirektiv. I vattenrådet ingår representanter för alla kommuner i hela avrinningsområdet, tjänstemän, politiker och från ideella organisationer. Under året har LNF där bl.a. verkat för att en bättre samordning av vattenkraftsregleringen skall ske så att miljöskador i stil med den "torrläggning" av ån nedströms Floda som skedde i april 2022 skall undvikas.

Några större ärenden som vi är inblandade i är dämnet vid och regleringen av Alebäcken, vägraset vid Sävån utmed Alströmerska vägen och regleringen av Öxsjön för Lerums framtida vattenförsörjning.

Amfibier och trollsländor

I Gråbo grusgrops grundvattendammar finns en av länets bästa lokaler för den större vattensalamandern. Mer än 125 exemplar har setts vid tillfälle. Vi undersöker nu möjligheten att säkra och förbättra förutsättningarna för den större vattensalamandern samt övriga amfibier. I den föreslagna restaureringen kommer även flera rödlistade trollsländor att gynnas. Förhoppningsvis kommer arbetet att slutföras under 2023.

Två trollsländeexkursioner har genomförts: I juni i Säveåns strandkant och vid Hästdammen, i augusti vid Bengts damm. Speciellt inbjuden expert i augusti var Thomas Ögren från Vargön.

Fladdermusgruppen

Den nybildade fladdermusgruppen har haft en programpunkt som genomfördes i början på september i området kring Nääs slott. Till vår hjälp hade vi fladdermusexperten Bengt Edqvist, som guidade oss och berättade med inlevelse om fladdermöss och dess historia i den svenska folktron.

Hemsida och Facebook

Hemsidan har liksom tidigare år skötts av en arbetsgrupp bestående av Lars-Owe Stakeberg och Barbro Andreasson. På hemsidan presenteras bland annat föreningens ställningstaganden i olika frågor, skrivelser till kommun och myndigheter samt samtliga programaktiviteter innefattande bland annat Fågelgruppens, Botanikgruppens och Natursnokarnas utflykter. Hemsidan uppdateras kontinuerligt med ny information samt kontinuerliga fågelobservationer i kommunen och har adressen <https://lerum.naturskyddsforen.ingen.se/>.

LNF finns på Facebook. Där annonseras bland annat de aktiviteter som LNF anordnar. Där hittar du också extra programpunkter som inte fanns vid programbladets tryckning. Sök på Lerums Naturskyddsförening eller gå in via föreningens hemsida.

Natursnokarna

Snokarna träffades i februari i Gråbos Elljusspår och började med att leta efter spår. En liten skara testade att gå och hoppa som olika djur med mera. Efter det var det tänkt att vi skulle besöka en bondgård men den träffen blev

tyvärr inställd. Sist ut på vårterminen, i slutet av april, genomförde vi vår efterlängtnade träff i Säveåns reservat utgående från Stenkullens station. Vi håvade och letade efter sådant som lever och kryper under och på vattenytan.

Sommaren kom och ett läger genomfördes för regionen. Lägre hölls på Härjönäsgrården i Lerums kommun med er egen snokledare som huvudledare. Så roligt! Lägre blev snabbt fullt av förväntansfulla snokfamiljer som spenderade en helg tillsammans i skogen.

Under hösten genomfördes tre träffar på en och samma plats: Lilla Lövsjön. Det var ett test för att se hur det skulle påverka gruppen. Först hade vi Allemansrätt och eldtema. Sedan var det höst-tema, med lövtryck och träna arter. Sist men inte minst hade vi vårt första-adventsfirande i skogen. Tomten hade haft koll på snokarna och som tack för att snokarna hjälper naturen fixat så det fanns paket med pepparkaksdeg. Pepparkakor bakades på stekpanna över öppen eld. Lite glögg och varm choklad slank också ner. Som avslutning måste det lekas baklänges-kurragömma. Mycket uppskattat. Tack för detta år!

Fältbiologerna har tyvärr ingen verksamhet i Lerum. Lerums Naturskyddsförening avvaktar eventuella möjligheter att återstarta fältbiologverksamhet.

Lerum i februari 2023

Catharina Pettersson (ordf) Stefan Larsson (tf ordf) Bo Nilsson (sekr) Lars Hulten (kassör)

Lars-Erik Karlsson, Bertil Svensson, Anette Heijnesson Hulten, Håkan Jernehov, Ingrid Grange, Lena Jernehov, Mikael Sundström, Ingrid Ritola, Kennet Lundin, Erika Tyrberg, Kjell Hansson, Tommy Aronsson, Pia Hansen

